

Szegedi Ítéltábla

Kijavító végzés 17. sorszám alatt!

Az ügy száma:

Pf.II.20.122/2022/13.

A felperesek:

(I. r. felperes neve) ((felperesek lakcíme).) I. rendű,
(II. r. felperes neve) ((felperesek lakcíme).) II. rendű,
(III. r. felperes neve) ((felperesek lakcíme).) III. rendű,
(IV. r. felperes neve) ((felperesek lakcíme).) IV. rendű

A felperesek meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Csernus Sándor ügyvéd és Dr. Varga-Orvos Zoltán ügyvéd ((cím).)

Az alperes:

(megye neve) Kórház ((alperes címe).)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Szabó Ákos ügyvéd (ügyvéd címe).)

Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozó:

(X) Zrt. ((beavatkozó címe).)

A beavatkozó meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Kocsisné dr. Gyuris Ilona ügyvéd ((címe).)

A per tárgya:

kártérítés és sérelemdíj megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és a megfellebbezett határozatának a száma:

Kecskeméti Törvényszék 8.P.21.394/2020/84.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

I-IV. rendű felperes, 8.P.21.394/2020/89.,

alperes, 8.P.21.394/2020/88.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja:

Megállapítja, hogy az alperes megsértette az I-II. rendű felperesek testi épséghez és egészséghez, az I-IV. rendű felperesek családi életéhez fűződő személyiségi jogát, valamint a II-III. rendű felperesek önrendelkezési jogát.

A II. rendű felperesnek járó sérelemdíj összegét 12 000 000 (tizenkettőmillió) Ft-ra, az I. rendű felperesnek járó 9 000 000 (kilencmillió) Ft-ra és ezek elsőfokú ítélet szerinti tartamú és mértékű késedelmi kamatára felemeli.

A II. és III. rendű felpereseknek mint együttes jogosultaknak járó többlet felnevelési költség összegét 10 132 851 (tízmillió-százharminckettőezer-nyolcszázötvenegy) Ft-ra felemeli azzal, hogy abból az alperes 2 495 206 (kettőmillió-négyszázkilencvenötezer-kettőszázhat) Ft után 2017. október 25-től, 4 075 700 (négy millió-hetvenötezer-hétszáz) Ft után 2019. október 25-től, míg 3 561 945 (hárommillió-ötszázhatvanegyezer-kilencszáznegyvenöt) Ft után 2020. május 1-től a kifizetésig járó, az elsőfokú ítélet szerinti mértékű késedelmi kamat megfizetésére köteles.

A II. és III. rendű felpereseknek mint együttes jogosultaknak járó lejárt többlet felnevelési költség összegét 6 389 507 (hatmillió-háromszáznyolcvankilencezer-ötszázhet) Ft-ra és annak az elsőfokú ítélet szerinti tartalmú és mértékű késedelmi kamatára felemeli.

A II. és III. rendű felpereseknek mint együttes jogosultaknak járó, havonta esedékes többlet felnevelési költség járadék összegét 429 085 (négy százhuszonkilencezer-nyolcvanöt) Ft-ra felemeli.

A fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható lejárt többlet felnevelési költség járadék összegét 6 389 507 (hatmillió-háromszáznyolcvankilencezer-ötszázhet) Ft-ra, a folyamatos havi többlet felnevelési költség járadék összegét 429 085 (négy százhuszonkilencezer-nyolcvanöt) Ft-ra felemeli.

A II-IV. rendű felpereseket egyetemlegesen terhelő le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét 429 000 (négy százhuszonkilencezer) Ft-ra felemeli, az állam terhén maradt 1 071 000 (egymillió-hetvenegyezer) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-IV. rendű felpereseknek, mint együttes jogosultaknak 68 800 (hatvannyolcezer-nyolcszáz) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi a II-IV. rendű felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak felhívásra 405 542 (négyszázötezer-ötszáznegyvenkettő) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Kötelezi az alperesi beavatkozót, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 880 000 Ft (nyolcszáznyolcvanezer) le nem rótt csatlakozó felülvizsgálati eljárási illetéket.

Megállapítja, hogy 2 317 697 (kettőmillió-háromszáztizenhétezer-hatszázkilencvenhét) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] Az I. és IV. rendű felperesek a II. és III. rendű felperesek gyermekei. A IV. rendű felperes az I. rendű felperes születésekor 6 éves volt.

[2] Az I. rendű felperessel való terhességének 33. hetében lévő, akkor 34 éves II. rendű felperest 2015. április 24-én 23 óra 02 perckor hasa jobb felső részének erős fájdalma és hányinger miatt az alperes sürgősségi betegellátó osztályára szállították. A felvételét követő fizikai vizsgálat során fel- és alhasának nyomásérzékenységet állapították meg, vérnyomása, pulzusa az élettani tartományban volt, EKG-ján kóros eltérés nem látszott. A mellkasi és hasi röntgen, valamint a hasi ultrahang vizsgálat alkalmával sem észleltek érdemi kóros eltérést, infúziót kapott. Laborvizsgálatának eredménye enyhe vérszegénységet mutatott. A sürgősségi osztályon készült leletén epikrízis nem, csupán a "nőgyógyászati felvétel" megjelölés szerepelt. A 23 óra 48 perckor megtartott szüléset-nőgyógyászati konzílium urológiai konzíliumot javasolt a beteg fizikális és magzati szív működés vizsgálata után annak ismeretében, hogy a vérnyomása kissé alacsony, pulzusa élettani. A még ugyanezen a napon lefolytatott sebészeti konzílium során a II. rendű felperes szeméremtájéka felett, valamint a baloldalon nyomásérzékenységet észleltek, ezért ismételt szüléset-nőgyógyászati és – másnapra – sebészeti kontrollt javasoltak.

[3] A 2015. április 25-én 01:00 órakor készült szüléset-nőgyógyászati osztályos dekurus szerint a II. rendű felperesnél deréktáji-alhási fájdalmat tapasztaltak, keringése rendezett volt, jobboldali vesetája pedig ütögetésre kifejezetten érzékeny. Egyéb kórosat nem észleltek, ultrahangon lepényleválásra utaló jelet nem találtak. Az ezt követően – nem dokumentált időpontban – elvégzett újabb vizsgálat során a II. rendű felperes kielégítő általános állapotát rögzítették vérszegény küllem mellett. Az általános állapot rovatban ugyanakkor jó általános

állapotot tüntettek fel a vérszegény küllem említése nélkül. CTG monitorizálást, vérnyomás és pulzus kontrollt írtak elő. Ezt követően 01 óra 33 perckor visszaszállították a sürgősségi osztályra, ahonnan sebészeti vizsgálatot követően kielégítő általános állapotban, jobb vesetájéki fájdalommal ismét a szülészeti-nőgyógyászati osztályra vitték 3 óra 40 perckor. Vizsgálatakor vérzést nem észleltek, a CTG reaktív elváltozásokat, jó magzati szívhangot mutatott. Infúziót kapott, Algopyrin, No-Spa adását rendelték el. Az osztályos dekurus szerint 4 óra 45 perckor fájdalma csökkent, a CTG-n reaktív kép látszott. 6:00 órakor deréktáji fájdalma erősödött, a CTG továbbra is reaktív képet mutatott. Ezután – pontosan nem ismert időpontban – urológiai konzíliumot tartottak megállapítva, hogy a II. rendű felperes panaszait urológiai lelete nem magyarázza. Majd pontosan nem dokumentált időpontban sebészeti kontrollvizsgálata zajlott, amelyen kórosat nem észleltek. A 11 óra 40 perckor elvégzett hasi ultrahang vizsgálat alapján a jobb veséjében echogén képletet és kehelytágulatot írtak le. Előrehaladott terhessége miatt a diagnosztikus hasi feltárást fokozott kockázatúnak ítélték és ismételt nőgyógyászati konzíliumot kértek. A leleten rögzítették, hogy a nőgyógyászatra felveszik, ahol sürgős sectiot terveznek.

[4] A II. rendű felperes a szülészeti-nőgyógyászati dekurus szerint 14 óra 45 perckor a magzatmozgást jól érezte, al- és felhasi, valamint deréktáji fájdalmat, szikralátást panaszolt. Külleme vérszegény, állapota kielégítő volt. CTG leletén "160/min frekvencia, sporadikus acceleratio, majd 80/min-ig terjedő, fájásszünet végére sem rendeződő deceleratio" szerepelt. Fizikális vizsgálata alapján fokozott méhtónust, kemény hasat írtak le. Oxigén, Codraflex alkalmazása mellett ultrahang vizsgálatot, CTG monitorizálást és observatiót írtak elő. A 14 óra 55 perckor készült dekurus szerint állapota kielégítő, méhe emelkedett tónusú, hasfala feszes, lepényleválásra utaló jelet nem láttak. A CTG vizsgálat eredménye szerint a magzati szív működés rendeződött, a regisztrátumon azonban ez a szakasz nem értékelhető.

[5] A szülészeti-nőgyógyászati osztályos dekurus 15 óra 25 órakor a II. rendű felperes változatlan állapotát rögzítette, míg a laborvizsgálat eredménye fokozódó vérszegénységet mutatott. A CTG leleten annyi szerepelt, hogy a vizsgálat "veszélyállapotot jelez". A II. rendű felperes általános állapotára és a magzati veszélyállapotra figyelemmel az alperes orvosi császármetszés elvégzése mellett döntöttek.

[6] A császármetszést 15:55 - 17:10 között végzeték el, amelynek során a II. rendű felperes hasüregében 1300 ml vért észleltek. 10 E Oxytocin alkalmazása után alepény levált. A műtéti leírás szerint a hasüreg áttekintésekor a méhet ellátó jobboldali verőérből észlelt aktív vérzést ellátták. A sebész ezt követően nem tapasztalt kórosat a hasürben. A II. rendű felperes méhe azonban az összehúzó szerek alkalmazása ellenére sem húzódtott össze. Méhén az alperes orvosi bevérvéseket láttak, ezért azt a jobboldali kürttel együtt eltávolították.

[7] A szülészeti-nőgyógyászati zárójelentésben a méhet ellátó jobboldali verőér helyett a méh jobboldali vénás rendszerének repturáját említették. A kórszövettani vizsgálat megállapította, hogy a méhüreg véres anyaggal kitöltött, falán 3-4 cm-es apró bevérvések látszóttak.

[8] Az I. rendű felperes 16:00 órakor született meg 2350 g testsúllyal, 0/3/4 Apgar értékkel tiszta magzatvízből, a köldökzsinór kétszer szorosan a nyakára volt tekeredve. Kiemelése után szív működése nem volt, ezért újraélesztették. Szív működése gyógyszeres kezelésre állt helyre, azonban az újszülött továbbra is tónustalan maradt. Gépi lélegeztetés mellett az intenzív osztályra szállították. A méhen belüli oxigénhiányos állapot következtében az I. rendű felperes agyállományában kiterjedt bevérvések alakultak ki, súlyos agykárosodásban szenved. Szükségessé vált agyvíz elvezető shunt beültetése. Epilepsziás megbetegedése is kialakult. Fejlődésében a korosztályától elmarad. Mozogni nem tud, végtagjainak izomzata kötött, izomtónusa görcsös, nehezen mozgatható. Kizárólag pépes ételt fogyaszt, kiskanállal etetik, a folyadékot cumisüvegből, fecskendőből kapja. Táplálása csak megfelelően ellazult állapotban sikeres. Hangadása sírás, nyöszörgés. Figyelme nehezen kelthető fel, tetszését

sírással, mosolygással képes kifejezni, egyéb mimikája nincs. Ismerős személyekhez, elsősorban a II. rendű felpereshez kötődik. A látása rossz, azon keresztül motiválni nem lehet, a hallását jobban használja. Teljes ellátást, gondozást igényel, szabályokat, tanult ismereteket elsajátítani nem képes. Nem szobatiszta, a szükségleteit nem jelzi. Egész testére kiterjedő spasticus állapota miatt játéktevékenységet nem képes végezni. Gyorsan elfárad, alvás-ébrenlét ritmusa egyedi ütemű. Ébrenléti időszakában folyamatos felügyeletre, az átlagosnál rövidebb alvási idejében pedig segítségre szorul abban, hogy a helyzetét változtatni tudja. Mozgatásához rokkant babakocsi szükséges. Az erős hang- és fényviszonyokat nem tolerálja. Az I. rendű felperesnél spasticus tetraparesis, macrocephalia, V-P shunt beültetés utáni állapot, epilepszia és súlyos mentális retardáció áll fenn.

[9] A II. rendű felperes a jövőben méheltávolítása miatt gyermeket nem szülhet. Ezzel összefüggő össz-szervezeti egészségkárosodása 15 %-os.

[10] Az I. rendű felperes ápolásában, gondozásában a II. rendű felperes vállal nagyobb részt: a gyermek 3,5 éves kora óta csupán napi 6 órában dolgozik annak érdekében, hogy az így felszabaduló 2 óra munkaidőt az ő ápolására, gondozására, felügyeletére fordítsa.

[11] A háztartási munkákba a II. rendű felperes édesanyja segít be. A kerti munkákat hagyományosan együtt végzi a család.

A kereset és az ellenkérelmek

[12] A felperesek keresetükben kérték megállapítani, hogy az alperes az általa nyújtott egészségügyi ellátás során megsértette az I. rendű felperes testi épséghez, egészséghez, egészséges családban éléshez, harmonikus, kiegyensúlyozott és háborítatlan családi élethez, egészséges személyiségfejlődéshez, emberi méltósághoz, kiszolgáltatott helyzet elkerüléséhez való jogát; a II. rendű felperes testi épséghez, egészséghez, egészséges családban éléshez, egészséges gyermek felneveléséhez, harmonikus, kiegyensúlyozott és háborítatlan családi élethez, saját gyermek vállalásához, vagyoni viszonyok sértetlenségéhez fűződő jogát; a III. rendű felperes egészséges családban éléshez, egészséges gyermek felneveléséhez, harmonikus, kiegyensúlyozott és háborítatlan családi élethez, saját gyermek vállalásához, vagyoni viszonyok sérthetlenségéhez való jogát; a IV. rendű felperes egészséges családban éléshez, harmonikus, kiegyensúlyozott és háborítatlan családi élethez, egészséges személyiségfejlődéshez való jogát. Kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest az I. rendű felperes részére 35 000 000 Ft, a II. rendű felperes részére 13 000 000 Ft, a III. rendű felperes részére 11 000 000 Ft, a IV. rendű felperes részére pedig 5 500 000 Ft sérelemdíj és ezen összegek után 2015. május 1-től a kifizetésig járó késedelmi kamatok megfizetésére.

[13] A II. és III. rendű felperesek ezen felül – mint együttes jogosultak – kártérítési igényt is érvényesítettek. Kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest 35 502 945 Ft 2020. április 30-ig felmerült többlet felnevelési költség és 2020. május 1-től kezdődően ugyanezen a jogcímen havi 862 435 Ft megfizetésére. A II. rendű felperes jövedelemkiesés címén a 2020. április 30-ig eltelt időtartamra 2 204 200 Ft-ot, járadékként pedig 2020. május 1-től kezdődően havi 85 900 Ft-ot igényelt.

[14] A többlet felnevelési költség iránti követelésük 5 tételből állt:

[15] Az I. rendű felperes pelenkázásának 2 éves korától felmerülő költségeire havi 15 000 Ft követelést érvényesítettek. Lejárt költségigényüket 580 000 Ft-ban határozták meg, a járadék összegét pedig havi 15 000 Ft-ban.

[16] Állították, hogy az I. rendű felperes az egészséges gyermekekhez képeset – oxigénhiányos agykárosodásából eredően – többletfelügyeletre, -ápolásra és -gondozásra

szorul a legalapvetőbb tevékenységek terén, amely feladatokat a II-III. rendű felperesek végzik, mert a gyermek más személyt nem tolerál. Hivatkoztak arra is, hogy alvás-ébrenlét ritmusa eltér az egészséges gyermekekétől: napi 4-4,5 órát alszik, éjszakánként felébred és nem tud visszaaludni. Az igényelt költség összegét a (K.) Bt. által alkalmazott díjtétel 75 %-ában jelölték meg. Ennek alapulvételével az I. rendű felperes 3,5 éves koráig eltelt időszakra napi 6 órás tevékenységet figyelembevéve 11 718 000 Ft-ban, 3,5 éves korától 5 éves koráig napi 5 órát alapul véve 4 252 500 Ft-ban, 5 éves korától pedig – szintén napi 5 órával számolva – havi 232 250 Ft-ban, míg 2021. október 26-tól napi 9 óra időszükséglet alapján havi 573 750 Ft-ban kérték marasztalni az alperest.

[17] A háztartási kisegítő költségének megtérítésére irányuló követelésük kapcsán arra hivatkoztak, hogy az I. rendű felperes többletápolása, -gondozása, -felügyelete mellett a háztartási munkákat már nem tudják ellátni, ezért a családtagok segítségére szorulnak a bevásárlásban, főzésben, mosogatásban, takarításban, mosásban, teregetésben, vasalásban, rendrakásban és a hivatalos ügyek intézésében. Követelésük összegét ugyancsak a (K.) Bt. árai 75 %-ának figyelembevételével határozták meg. Az I. rendű felperes 3,5 éves koráig napi 6 órát alapul véve összesen 11 718 000 Ft, 3,5 korától 5 éves koráig – napi 5 óra időszükséglettel számolva – 4 252 500 Ft, 5 éves korától pedig – ugyancsak napi 5 órával kalkulálva – havi 236 250 Ft összegű járadékigényt terjesztettek elő.

[18] Az I. rendű felperes fejlesztő foglalkozásokon való részvételével kapcsolatban előadták, hogy szülőként igyekeztek a fejlesztési lehetőségeket igénybe venni, amelyeket részleteztek. Ezen a címen az alperest összesen 1 576 500 Ft-ban kérték marasztalni késedelmi kamatokkal növelten.

[19] A fejlesztő foglalkozásokra történő utazás közlekedési költsége mint többletköltség iránti igényüket 1 445 445 Ft-ban határozták meg 2020. április 30-ig, amely után 2020. május 1-től kezdődően késedelmi kamatkövetelést is előterjesztettek. Állították, hogy a manuálterápia 8892 Ft, a gyógyúszáson való részvétel pedig havi 543 Ft utazási költséggel jár. Erre tekintettel összesen 9435 Ft/hó összeget követeltek járadékként. Igényüket azzal indokolták, hogy a fejlesztő foglalkozások nem mindegyike elérhető a lakóhelyükön.

[20] A II. rendű felperes a jövedelemkiesésével összefüggésben előadta, hogy 2017. november 1-től csak napi 6 órában ment vissza dolgozni az I. rendű felperes ápolásának, gondozásának, felügyeletének szükségessége miatt. Figyelembevéve az egyes időszakokra részletezett bruttó jövedelmét és azt, hogy ha az I. rendű felperes egészségesen születik, akkor továbbra is 8 órában állt volna alkalmazásban, a 2020. április 30-ig felmerült jövedelemkiesés megtérítésére irányuló igényét 2 204 200 Ft-ban jelölte meg, amely után 2020. május 1-től késedelmi kamatot is követelt. Járadékigényét havi 85 900 Ft összegben terjesztette elő.

[21] A II. rendű felperes kérte kötelezni az alperest a pert megelőző közjegyzői és szakértői eljárás költségének megfizetésére elsődlegesen kártérítés, másodlagosan perköltség címén. A közjegyzői eljárás kapcsán 50 760 Ft-ot, az általa kirendelt szakértő díjának megtérítéseként 146 733 Ft-ot követelt.

[22] A felperesek perköltségként az ügyvédi megbízási szerződésben kikötött pertárgyérték 15 %-ára terjesztettek elő kérelmet, továbbá tárgyalásonként 40 000 Ft készkiadás megtérítését igényelték azzal, hogy jogi képviselőjük áfa fizetésére nem köteles.

[23] Keresetüket a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:51. § (1) bekezdés a) pontjára, 2:53. §-ára, 6:522. § (1)-(2) bekezdésére, 6:531. §-ára és 6:528. §-ára alapították.

[24] Az igényelt sérelemdíj összege kapcsán kiemelték, hogy a jogalkotó a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében új szempontként írta elő a jogsértések súlyának értékelését, és ugyancsak a megállapítható mértéket növelő tényezőként hivatkoztak a bagatell igények küszöbemelő

hatására. További értékelendő szempontként utaltak a sérelemdíj jogsértéstől való visszatartó célzatára, a felróhatóság fokára, valamint a jogsértés sértettre és környezetére gyakorolt hatására.

[25] A kártérítési követelés megalapozására eseti döntéseket soroltak fel.

[26] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperesek perköltségben való marasztalására irányult.

[27] Indokolásában arra hivatkozott, hogy az elvárható gondossággal, késedelem nélkül járt el mind a II. rendű felperes terhességének befejezésekor, mind méhének kivételekor. A folyamatos magzati észlelésnek köszönhetően időben felismerte a magzati bradycardiát, és végezte el a császármetszést. A méh eltávolítása szükséges, lényegében életmentő beavatkozás volt, mert képtelen volt az összehúzóódásra. Véleménye szerint a császármetszés egy órás késedelmé neki nem felróható, mivel a műtéthez az irányadó protokoll szerint három szakorvosra volt szükség, ügyeleti időben azonban a kórházban csak kettő szülész tartózkodott, emiatt az otthonából kellett behívni egy harmadik orvost, ami időt igényelt. Ez az oka annak, hogy a műtétet a II. rendű felperes szüléset-nőgyógyászatra való áthelyezését követő 3/4 óra elteltével kezdték meg.

[28] Az alperesi beavatkozó ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

[29] Álláspontja szerint az alperes által nyújtott egészségügyi ellátás megfelelt az elvárható gondosság követelményének, a szakmai és etikai szabályoknak.

[30] Nem vitatta, hogy a felpereseket a jogalap fennállta esetén sérelemdíj illeti meg, azonban úgy vélte, annak igényelt mértéke eltúlzott.

[31] Kifejtette: nem felel meg az ítélezési gyakorlatnak, ha a bíróság a költségpótló járadékot a KSH szerinti inflációval növelten határozza meg.

[32] A pelenkázás költségével kapcsolatban kifogásolta, hogy azt a felperesek nem igazolták számlákkal, követelésük számszakilag nem levezetett.

[33] Azt elismerte, hogy az I. rendű felperes többletápolást, -gondozást, -felügyeletet igényel, aminek költségvonzata van, de hangsúlyozta: a ráfordítás időszükségletét a gyermek fizikai, mentális állapotához igazodva, személyre szabva kell megállapítani, ami szakkérdés. Véleménye az volt, hogy e költségeket nem a (K.) Bt. árai, hanem a minimálbér alapulvételével kell számítani. Kiemelte: bruttó összeg megállapítása a káronszerzés tilalmába ütközne, mert a II. rendű felperes az e jogcímen megítélt összeget nem jövedelem-, hanem költségpótló járadékként kapja, amely után sem adó-, sem járulékfizetési kötelezettsége nem keletkezik.

[34] A háztartási költségeket illetően szintén indokolatlannak tartotta a (K.) Bt. árának figyelembevételét, mert az nem szakápolói feladat, holott a bt. szakápolási szolgáltatást nyújt.

Azt, hogy az ilyen jellegű kisegítés szükséges, nem tette vitássá, megjelölt időszükségletét, a munkák jellegét azonban igen.

[35] A közlekedési többletköltség elszámolásának mikéntjét nem vitatta, de úgy vélte, nem bizonyított az alkalmak száma.

[36] Kifogásolta a jövedelemkiesésen alapuló igény jogalapját és összegét is. Hangsúlyozta: a havi jövedelmeket terhelő járulékok nem kerültek levonásra.

[37] Eltúlzottnak tartotta a felpereseknek a pertárgyérték 15 %-ában meghatározott perköltség követelését, különös tekintettel arra, hogy azon felül további költség megtérítésére is igényt tartottak.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[38] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 25 000 000 Ft, a II. rendű felperesnek 10 000 000 Ft, a III. rendű felperesnek 7 000 000 Ft, a IV. rendű felperesnek 4 000 000 Ft sérelemdíjat és ezen összegek után 2015. május 1-től a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatokat. Kötelezte továbbá, hogy a II. és III. rendű felperesek mint együttes jogosultak részére fizessen meg 9 121 605 Ft többlet felnevelési költséget, valamint ebből az elsőfokú ítélet szerinti részösszegek után járó késedelmi kamatokat. Az alperest 5 383 819,5 Ft lejárt többlet felnevelési járadék és ennek 2021. május 29-től járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezte ugyancsak a II. és III. rendű felperesek mint együttes jogosultak részére. Kötelezte, hogy többlet felnevelési költségjáradék címén a részükre – ugyancsak együttes jogosultakként – minden hónap 5. napjáig előre esedékesen fizessen meg 2022. március 1-től kezdődően 349 645 Ft-ot, majd minden soron következő év első napjától az előző évi járadéknak a KSH által mért előző évi átlagos inflációnak megfelelő mértékkel növelt összegét. Kötelezte arra is, hogy fizessen meg a II. rendű felperesnek 1 796 423 Ft-ot és annak 2020. május 1-től a kifizetésig járó késedelmi kamatát, továbbá 1 540 187 Ft lejárt jövedelempótló járadékot és annak 2021. március 29-től járó késedelmi kamatát, valamint ugyanezen a címen 2022. március 1-től kezdődően minden hónap utolsó napjáig havi 70 008,5 Ft járadékot.

[39] Az ítéletet 5 382 819,5 Ft és járulékai lejárt többlet felnevelési költség járadék, havi 349 645 Ft folyamatos többlet felnevelési költség járadék, a II. rendű felperest illető 1 540 187 Ft lejárt jövedelempótló járadék, valamint havi 70 008,5 Ft folyamatos jövedelempótló járadék tekintetében fellebbezésre tekintet nélkül előzetesen végrehajthatóvá nyilvánította.

[40] Az alperest 6 047 573 Ft perköltségben marasztalta.

[41] Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[42] Kötelezte az alperest 494 613,44 Ft előlegezett költség megfizetésére. A II-IV. rendű felpereseket egyetemlegesen 399 000 Ft le nem rótt eljárási illeték állam javára történő megfizetésére kötelezte, egyben megállapította, hogy 1 101 000 Ft le nem rótt eljárási illetéket az állam visel.

[43] Határozatának indokolása szerint a felperesek által más eljárásban beszerzett szakértői véleményt aggályos, aminek kiküszöbölésére a kiegészítést sem találta alkalmas eljárásnak, ezért igazságügyi orvosszakértőt rendelt ki a perben, akinek kiegészített szakvéleményét ítélezése alapjául elfogadta. Ennek alapján rámutatott: az alperes orvosai a diagnózis felállítása céljából szükséges és az adott terhességi kor mellett szóba jöhető vizsgálatokat a II. rendű felperes ellátása során 2015. április 25-én 14:45-ig elvégezték. Megállapította azonban, hogy a császármetszés elvégzésének indikációja ebben az időpontban már további vizsgálatok nélkül felállítható lett volna, ezért a császármetszés elvégzésében 50 perces késedelem mutatkozik és elmaradtak egyes szükséges vérnyomás és pulzusszám ellenőrzések, továbbá az orvosi dokumentáció hiányos, illetőleg ellentmondásos.

[44] Megítélése szerint, ha az alperes a II. rendű felperes ellátását az elvárható gondossággal végzi, akkor reális esélye lett volna arra, hogy az I. rendű felperes egészségesen szülessen meg, oxigénhiányos állapota elkerülhető lett volna. Hangsúlyozta, hogy egészségkárosodása kizárólag az alperesi gyógykezelés időtartama alatt elszenvedett méhen belüli oxigén hiányos állapottal áll összefüggésben.

[45] Kifejtette: a II. rendű felperes esetében részben a dokumentáció ellentmondásossága miatt nem állapítható meg kétséget kizáróan, hogy mi volt a kórfolyamat elindítója, a vérzés

forrása, mi okozta méhének bevérzését, és az sem, hogy lett volna-e reális esély elkerülni a méhének eltávolítását. A hasúri vérzést ugyanakkor késedelmesen, csak a műtét során ismerték fel: a késedelem a császármetszés elvégzésében mutatkozóval azonos időtartamú. Hangsúlyozta, hogy a császármetszést az indikáció felállítása után kb. 20 percen belül meg kellett volna kezdeni. Megjegyezte, a legvalószínűbb ok, vagyis az idő előtti lepényleválás és a következményes uteroplacentáris apoplexia esetén a méheltávolítás csak kis eséllyel lett volna elkerülhető. Mindemellett döntő jelentőséget tulajdonított az 50 perces késedelemnek, mert az 1300 ml vérmennyiség heveny vérzésre utal és kezdeti fázisban még lehetett volna esély a méheltávolítás elkerülésére.

[46] Az elsőfokú bíróság mindezek alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperesek sikerrel bizonyították az alperesnek a II. rendű felperes egészségügyi ellátása során vétett mulasztását és azt, hogy kizárólag ezzel okozati összefüggésben következett be az I. rendű felperes egészségkárosodása. Ez szükségképpen közrejátszott a II. rendű felperes méheltávolításában is, annak az állapotnak a kialakulásában, amelyben – az adott időpontban – ez volt az egyetlen terápiás lehetőség. Az alperes a felelősség alól nem tudta sikerrel kimenteni magát: nem tudta bizonyítani, hogy a késedelem nélkül ugyanúgy bekövetkezett volna a méheltávolításra okot adó állapot.

[47] Erre figyelemmel megállapította, hogy az alperes felelősséggel tartozik az I. rendű felperes súlyos oxigénhiányos agykárosodásával összefüggő, valamint a II. rendű felperes méhének eltávolításából származó sérelmekért, károkért.

[48] Határozatának indokolásában leszögezte, hogy az alperes az I. rendű felperes súlyos oxigénhiányos agykárosodásával okozati összefüggésben megsértette a testi épséghez, egészséghez való jogát, egészséges személyiségfejlődéshez, emberi méltósághoz és kiszolgáltatott helyzet elkerüléséhez való jogát; az I-IV. rendű felperesek egészséges családban éléshez való jogát, harmonikus, kiegyensúlyozott és háborítatlan családi élethez való jogát; a IV. rendű felperes egészséges személyiségfejlődéshez való jogát, továbbá a II. és III. rendű felperesek vagyoni viszonyok sérthetlenségéhez fűződő jogát. Mindezekkel összefüggésben utalt az I. rendű felperes egészségi állapotára.

[49] Az egyes felpereseknek járó sérelemdíjak mérlegelésekor a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében írt szempontokra hivatkozott.

[50] Az I. rendű felperes esetében értékelte, hogy mozgáskorlátozottságából, látáskárosodásából, mentális retardációjából következően önálló életvitelre képtelen, a társadalmi kapcsolatokban nem tud részt venni, a családon belül is csak korlátozott érzelmi kapcsolatokat tud kiépíteni, teljesen kiszolgáltatott a környezetének, az őt ellátó személyeknek, inger-, élmény- és sikerszegény életet él, amelyben pozitív változás nem várható. Figyelembe vette az alperes súlyosan felróható magatartását, többszörös mulasztását a II. rendű felperes kezelésében. Ilyennek tekintette a császármetszés 50 perces késedelmét és ugyancsak a terhére értékelte a dokumentációs hiányosságokat, ellentmondásokat, amelyekre tekintettel a hivatkozott diagnosztizálási nehézséget nem tudta a felróhatóság körében eredményes kimentésként értékelni. Mindezek mérlegelésével 25 000 000 Ft sérelemdíjat látott olyan mértékűnek, ami az I. rendű felperes által elszenvedett sérelmek kompenzálására alkalmas és amely kifejezi, hogy a társadalom elítéli az alperes mulasztását.

[51] A II. és III. rendű felperesnek járó sérelemdíj összegének meghatározásakor értékelte, hogy a magatehetetlen, kommunikációra szinte képtelen, érzelmeit kifejezni csak nagyon korlátozottan képes, nem szobatiszta, rokkant babakocsival szállítható I. rendű felperes felnevelése a szülőket milyen kihívások elé állítja, életüket mennyiben nehezíti el. Ugyanakkor megállapította azt is, hogy a szülők érzelmi életét csak átmenetileg érintette negatívan az I. rendű felperes betegsége, férfi-nő kapcsolatukat pedig érdemben nem befolyásolta. Fontosnak tartotta, hogy a család életvitelét az I. rendű felperes igényeihez kell

igazítaniuk, törekedve arra, hogy az – a lehetőségekhez képest – hétköznapi jelleggel folyjon. Mérlegelte emellett, hogy veszteségként élték meg az esély elvesztését egy közös harmadik gyermek születésére. Rámutatott, hogy a testi épséghez és egészséghez való joga csak a II. rendű felperesnek sérült. Kifejtette: az I. rendű felperes állapota a II. rendű felperes magán- és családi életére volt nagyobb kihatással, mert ő vállal nagyobb részt a gyermek többletápolásában, -gondozásában, az a karrierjét is befolyásolta. Ezért a II. rendű felperes részére 10 000 000 Ft, míg a III. rendű felperes részére 7 000 000 Ft sérelemdíjat látott indokoltnak meghatározni.

[52] A IV. rendű felperes által elszenvedett immateriális hátrányok körében rögzítette, hogy egészséges testvére nincs és nem is lehet, és az I. rendű felperes önálló életvitelre való képtelensége – minthogy többletgondozást és -felügyeletet igényel – szükségképpen azt eredményezi, hogy a szülőknek kevesebb idejük, lehetőségük jut arra, hogy vele foglalkozzanak. Állapota a család programválasztási lehetőségeit is leszűkíti, ami a IV. rendű felperes számára lemondással jár. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a mérlegelés szempontjává tette, hogy vannak hasonló korú unokatestvérei, akikkel játszani tud, amikor a nagyszülőknél tartózkodik. Mindezekre figyelemmel sérelemdíjának összegét 4 000 0000 Ft-ban állapította meg.

[53] A II-III. rendű felperesek kártérítési igényei körében döntését az alábbiakkal indokolta:

[54] A pelenkaköltség megtérítésére irányuló követelés összegét a felperesek számlával támasztottak alá és elfogadhatónak találta, hogy átlagban napi négy pelenka kerül felhasználásra. Erre figyelemmel a keresetben megjelölt 15 000 Ft-os átlagárát reális havi összegnek fogadta el.

[55] Az I. rendű felperes többletfelügyeletével, -ápolásával, -gondozásával felmerülő költség kapcsán elsőként az erre fordított időtartamot határozta meg a felek által nem vitatott, perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján. Így az I. rendű felperes 2 éves korától 6 éves koráig napi 4 óra, 6,5 éves korától pedig napi 9 óra időszükséglettel kalkulált. Mérlegelte azonban azt is, hogy az I. rendű felperes hétköznapi 6 órát óvodában tölt, ami a nap 25 %-a, ezért hétköznapiakon a felügyelet, gondozás, ápolás időszükségletét arányosítva, 75 %-ban vette figyelembe. A megtérítendő költségeket csökkentő tényezőként értékelte, hogy az I. rendű felperes 2,5 éves korától kezdődően (2017. november 1-től) a II. rendű felperes 6 órában visszament dolgozni és a kiesett napi 2 óra munkaidőre jövedelemkiesésének megtérítéséről rendelkezett. Ezzel összefüggésben utalt arra, ha mindkét címen kap kártérítést, az a káronszerzés tilalmába ütközne. Mindezek alapján az I. rendű felperes 2-2,5 éves kora között napi 4 órában (heti 28 óra), a 2,5 - 3 éves kora közötti időszakra hétköznapi 2, hétvégén napi 4 órában (összesen heti 18 óra) állapította meg az időalapot, 3,5-5 éves kora között hétköznapiakon napi 1 órában, hétvégén napi 4 órában (heti 13 óra), 5-6 éves korában heti 13 órában, míg 6-10 éves kora között heti 41,75 órában.

[56] Az összeg meghatározásakor szükségesnek látta annak figyelembevételét is, hogy az I. rendű felperes körül milyen feladatokat kell ellátni: az orvosszakértői vélemény szerint ugyanis ellátása egészségügyi szakképzettséget nem igényel, nem szakápolói feladat. Mivel a (K.) Bt. szakápolói tevékenységet nyújt, nem az általa megadott árakkal kalkulált, hanem egy, a felperesek által csatolt, más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményében írtak alapján, ami sajátos nevelési igényű gyermek gondozásának díjait tartalmazta (nagyváros neve)ra és annak térségére. Levezette, hogy (megye neve) megyében az átlagkereset magasabb volt az adott időszakban, így nem látta akadályát a közölt adatok alapulvételének. A bruttó óradíjakat a bérkalkulátor alapján nettó óradíjként számította ki. Ezen költséget nem a kereset szerinti, jelenkori értékviszonyok alapján határozta meg, mert a munkabérek nem feltétlenül követik az értékviszonyokat, ezért indokolt évenként a bérszínvonal figyelembevételével történni

meghatározás. Így az I. rendű felperes 5 éves koráig 3 064 454 Ft összegben találta alaposnak a kereseti kérelmet.

[57] Az ezt követő időszakra a lejárt járadék összegét – 2020. április 26-tól 2022. február 28-ig – összesen 3 050 582,5 Ft-ban, a jövőre nézve szólót pedig havi 240 730 Ft-ban állapította meg.

[58] A háztartási kisegítés költségét illetően abból indult ki, hogy a felperesek maguk sem állították, hogy az I. rendű felperes súlyos oxigénhiányos állapotával összefüggésben többlet háztartási munka szükséges, csupán a háztartási munkák elvégzésében nyújtott segítségre hivatkoztak, amit akkor is el kellene végezni, ha a gyermekük egészségesen születik. Az elsőfokú bíróság a peradatokat értékelve arra a következtetésre jutott, hogy a felperesek által megjelölt időszükséglet eltúlzott, meghaladja a háztartásban átlagosan naponta felmerülő háztartási munka mértékét. Utalt arra is, hogy nincs tényleges rendje a háztartási kisegítésnek, azt szükség szerinti időtartamban és rendben nyújtják a családtagok. Mindezek alapján az időtartamot becsléssel napi 2, azaz heti 14 órában fogadta el.

[59] Ezt a tételt is az utólagos bizonyítás körében csatolt, más eljárásban készült szakértői véleményre támaszkodva határozta meg nettó összegben. Így az I. rendű felperes 5 éves koráig összesen 2 495 206 Ft-ban marasztalta ezen a címen az alperest. A lejárt járadék összegét 1 181 468 Ft-ban számította. Miután a háztartási kisegítő igénybevételével összefüggő költségek nem a jelenkori értékviszonyok alapján határozhatók meg, hanem az évenként aktuális órabérek figyelembevételével, 2017. október 15-től az alperest késedelmi kamat fizetésére is kötelezte. A jövőre nézve a járadék havi összegét 931 Ft nettó óradíj figyelembevételével 56 480 Ft-ban állapította meg.

[60] A fejlesztő foglalkozások megtérítendő költségeiről a csatolt bizonylatok alapján döntött és azt a 2016-2020. közötti évekre összesen 1 576 500 Ft-ban fogadta el. Járadékként – a jövőbeni kezelésekre tekintettel – havi 28 000 Ft költségtérítést állapított meg azzal, hogy a lejárt járadékigény 616 000 Ft.

[61] A fejlesztő foglalkozásokra történő utazással felmerülő költségek megtérítése iránti követelés kapcsán rámutatott: a felperesek azokat okiratokkal, hitelt érdemlően igazolták, szükségességüket pedig az orvosszakértői vélemény alátámasztotta, így annak megtérítendő összege a perindításig 1 445 445 Ft a kereseti kérelemhez kötöten, míg a járadék havi 9435 Ft.

[62] A többlet felnevelési költség járadék vonatkozásában alaposnak találta a felpereseknek azt az indítványát, amely szerint a jövőre nézve indokolt a KSH által mért inflációval növelt összegben marasztalni az alperest. Úgy vélte, szükségtelenül elnehezítené az alperes teljesítését, a járadékfizetési kötelezettség végrehajtását, ha a havi inflációt kellene követni, ezért az éves inflációs mérték figyelembevételét írta elő.

[63] Bizonyítottanak találta, hogy a II. rendű felperes az I. rendű felperes egészségkárosodása miatt, azzal okozati összefüggésben ment vissza mindössze napi 6 órában dolgozni. Így a csatolt bizonyítékok alapján a jövedelmeit időarányosan számítva határozta meg a napi 6 és a 8 órás munkakörben elérhető munkabér különbözetet. A bruttó különbözeti összegeket csökkentette 7 % egészségügyi, 10 % nyugdíjbiztosítási és 1,5 % munkaerőpiaci járulékkal, összesen 18,5 %-kal. Ez alapján állapította meg, hogy 2017. novembere és 2020. április 30. között összesen 1 796 423 Ft a II. rendű felperest megillető jövedelempótló járadék összege, a jövőre vonatkozó járadék pedig havi 70 008,5 Ft. A 2022. február 28-ig lejárt 1 540 187 Ft járadék megfizetésére egyösszegben kötelezte az alperest.

[64] A perköltség körében rámutatott: mivel a közjegyzői eljárásban beszerzett igazságügyi orvosszakértői véleményt kizárta a bizonyítékok köréből, annak költsége részben sem hárítható az alperesre. Eltúlzottnak találta a felperesek és a jogi képviselőik között létrejött

megbízási szerződésben kikötött, a pertárgyérték 15 %-ának megfelelő munkadíjat és azt annak 10 %-ában fogadta el, majd a felperesek pernyertessége arányában terhelte az alperesre.

A fellebbezések, a csatlakozó fellebbezés, valamint a fellebbezési és csatlakozó fellebbezési ellenkérelmek

[65] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek és az alperes fellebbezést, míg a beavatkozó csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

[66] A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását kérték akként, hogy az ítéltábla a fellebbezésükben felsoroltak szerint állapítsa meg az alperes által elkövetett, egyes felpereseket ért személyiségi jogsértéseket, továbbá sérelemdíj megfizetése iránti kereseti kérelmüknek teljes egészében adjon helyt a kamatfizetési kötelezettség megváltoztatása nélkül. Kérték felemelni a többletgondozás, -ápolás és háztartási kisegítés jogcímén az elsőfokú bíróság által megítélt 9 792 504 Ft hátralékos járadék összeget további 22 039 058 Ft-tal. A késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját 2017. október 25-ben kérték meghatározni. A többlet felnevelési költség havi járadékának összegét 564 187 Ft-ra kérték felemelni, amin belül a többletfelügyelet, -gondozás jogcímén járó járadék összege havi 327 937 Ft, a háztartási kisegítésé pedig havi 236 250 Ft. Másodfokú eljárási költségigényüket 851 000 Ft-ban határozták meg, ami a fellebbezési érték 2,5 %-át kitevő 801 000 Ft ügyvédi munkadíjból, valamint 50 000 Ft útiköltségből áll.

[67] Indokolásuk szerint a keresetükben felsorolt személyiségi jogsértéseket ítélete rendelkező részében kellett volna megjelenítenie az elsőfokú bíróságnak. Hiányolták azt is, hogy nem adta indokát, az egyes jogsértések megállapítására vonatkozó igényüket miért találta alaptalannak. Ítélete mindezek következtében hiányos. Kiemelték továbbá, hogy az elsőfokú bíróság nem állapította meg a II. rendű alperes testi épséghez és egészséghez fűződő jogának megsértését, holott a méhét eltávolították, ami miatt az orvosszakértői vélemény 15 %-os össz-szervezeti egészségkárosodását írta le.

[68] Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság különbséget tett a II. és III. rendű felperesek sérelemdíjának összege között. Arra hivatkoztak, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint az ilyen tényállású ügyekben a szülőket azonos mértékű sérelemdíj illeti meg. További álláspontjuk szerint a IV. rendű felperes vonatkozásában az elsőfokú bíróság több releváns körülményt nem értékelte. Így a sérelemdíj jogintézményének egyik célját, a büntető-visszatartó célzatot sem vette figyelembe.

[69] Véleményük az volt, hogy az ítélet nem tartalmazza teljeskörűen az alperesi felróható magatartásokat, nem elemzi azok súlyos következményeit. Ezzel kapcsolatban utaltak arra, hogy az orvosszakértői vélemény számos felróható kezelési hibát megállapított, amelyek egy részét az elsőfokú bíróság indokolás nélkül figyelmen kívül hagyta. Kiemelték: az ellátás során több szakmai szabályszegés történt és azokat szakorvosok követték el, ami különösen súlyos megítélés alá esik. Érvelésük szerint nem mérlegelte kellő nyomatékka a szakmai mulasztás következményeit sem az elsőfokú bíróság, így azt, hogy ha a császármetszést időben elvégzik, az I. rendű felperes egészségkárosodása nem következik be. Az is súlyosan felróható az alperesnek, hogy vérnyomás- és pulzusmérés 5:40 és 14:33 között nem történt, mivel ellenkező esetben korábbi császármetszésre lett volna lehetőség, így a gyermek komplikáció nélkül született volna és az anya méhe is megtartható lett volna. Véleményük szerint azt sem értékelte az elsőfokú bíróság, hogy az egészségügyi dokumentációban ellentmondások voltak a méh vérzésének okát illetően: az alperes két, egymástól eltérő okkal magyarázta a vérzés bekövetkeztét, amelyekről a szakvélemény megállapította, hogy

mindkettő valótlan, mert a körülményekből az következik, hogy korai lepényleválás történt. A szakértő arra utalt, hogy a zárójelentés megállapítása nem lehet elírás.

[70] Hangsúlyozták: az I. rendű felperes egészségkárosodása a legmagasabb szintű, amivel az ítélkezési gyakorlat szerint a legmagasabb összegű sérelemdíj áll arányban. A II. és III. rendű felperesek esetében pedig csak a testi épséghez és egészséghez való jog sérülése miatt indokolt a különbségtétel. Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a sérelemdíj perbeli két komponensét, az I. rendű felperes egészségkárosodását és a II. rendű felperes méheltávolítását nem választotta szét, nem rendelt hozzájuk külön összeget.

[71] A IV. rendű felperesnek járó sérelemdíj kapcsán kiemelték, hogy a II. rendű felperesnek nem marad ideje vele foglalkozni, mert az I. rendű felperes egészségi állapota minden erejét leköti. Ezért tölt a gyermek sok időt a nagyszülőknél, ami nehezíti a nevelését, a szülő és a gyermek közötti harmonikus kapcsolat kialakítását. Véleményük szerint ezeknek kellő jelentőséget adva a keresetben megjelölt összegű sérelemdíj alkalmas az őt ért személyiségi jogsértés kompenzálására. Érveltek azzal is, hogy a IV. rendű felperes sérelemdíja is két komponensből áll össze: egyfelől az egészségkárosodott testvér, másfelől az anya méheltávolítása miatt.

[72] A többletápolás, -gondozás, -felügyelet költségét illetően utaltak az orvosszakértői véleményre, amely szerint a szakértő az óraszámokat ébrenléti időszakra állapította meg. Úgy ítélték meg, tévedett az elsőfokú bíróság, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy kétszeres értékelés történne, ha a jövedelemkiesés és az igényelt költségek egyidejű megtérítéséről rendelkezne. A teljes kártérítés elve akkor érvényesül, ha a II. rendű felperes kártérítés címén hozzájut a két órára járó elmaradt jövedelméhez, egyúttal az igényelt költségtérítést is megkapja. Kiemelték: egyrészt egészséges gyermek mellett tudna dolgozni, másrészt akkor többletápolási, -gondozási, -felügyeleti kötelezettsége sem lenne.

[73] Ezen a címen igényüket úgy vezették le, hogy figyelembe vették, a követelés az I. rendű felperes 2 éves korától érvényesíthető. A 2-6 éves kora közötti, az orvosszakértő által indokoltnak talált napi 4 óra időszükségletből arányosan levonták a napi 6 óra gondozóintézményben töltött időt, ami az egész nap 1/4-ét veszi ki. Az így számított figyelembevehető időszükséglet 3 óra, aminek alapján a teljes időszakra 7 236 000 Ft összeg adódik. Az I. rendű felperes 6-10 éves kora között napi 5 óra többletápolás, -gondozás és napi 4 óra többletfelügyelet – az intézményben töltött időt is tekintetbe véve és emiatt az időszükségletet 25 %-kal csökkentve — a (K.) Bt. árai alapján a lejárt időszakra 3 277 937 Ft követelés megalapozott. Számításuk szerint 2022. március 1-től ezen a jogcímen havi 327 937 Ft járadékra tarthatnak igényt.

[74] Az irányadó óradíjak tekintetében utaltak a Kúria ítélkezési gyakorlatára, amelynek értelmében a többletgondozás, -felügyelet és háztartási kisegítő tekintetében is a (K.) Bt. árszabását kell figyelembe venni. Hangsúlyozták, hogy a Bt. díjai nem tartalmazzak áfa-t, haszonkulcsuk pedig maximum 5 %-os, amit a 75 %-ra csökkentett díjban már érvényesítettek. A Kúria precedens erejű határozatai – hivatkozásuk szerint – elvi éllal mondják ki: a díj megállapításánál nem abból kell kiindulni, hogy a munkát hozzátartozó végezte, hanem abból, hogy ellenkező esetben szakápolót kellene igénybe venni és szakápolói óradíjat fizetni. Egységes a gyakorlat a 25 %-os korrekció tekintetében is.

[75] A költségtérítés kapcsán az ítélkezési gyakorlattal ellentétesnek tartották az elsőfokú ítélet azon megállapítását, hogy csak járulékokkal és személyi jövedelemadóval csökkentett díjazás térítése indokolt. Érvelésük szerint a járulékokkal és adóval terhelt, azaz a bruttó összeget kell megfizetnie a károkozó alperesnek, mert ezek a költségelemek a szolgáltatói oldalon jelentkeznek. Kiemelték: a bírói gyakorlat szerint miután a munkák ellenértéke nem munkabér, hanem költség, a közterhek levonásának kérdése fel sem merülhet.

[76] Leszögezték: a háztartási kisegítő indokolt igénybevétele időtartamának megállapításához az orvosszakértői véleményből kell kiindulni, amely szerint az I. rendű felperes felügyeletét ellátó II. rendű felperes érdemi házimunkát végezni nem képes, szabadideje a gyerekekről való gondoskodás miatt gyakorlatilag nincs. Véleményük szerint a tanúk, a szakvélemény az elsőfokú bíróság által hivatkozott tanulmány alátámasztják a háztartási kisegítővel kapcsolatos felperesi igényt.

[77] A háztartási kisegítő költségének összege pedig a (K.) Bt. 25 %-os korrekcióval kalkulált hivatalos árainak alapulvételével állapítható meg, ami napi 6 órára vetítve 279 000 Ft havonta. Ennek alapján a háztartási kisegítés költsége az I. rendű felperes 3,5 éves koráig összesen 11 718 000 Ft, ezt követően – 2021. október 25-ig – 8 505 000 Ft, majd 2022. február 25-ig további 945 000 Ft, február 26-tól 2022. március 17-ig pedig 149 645 Ft, mindösszesen 21 317 625 Ft. A jövőre nézve folyamatosan felmerülő költség pedig havi 236 250 Ft. Az összegeket terhelő járulékok és személyi jövedelemadó figyelembevételét illetően megismételték a többletápolás, -gondozás költségének megtérítése kapcsán kifejtetteket.

[78] Az alperes és az alperesi beavatkozó – lényegében egyező tartalmú – fellebbezésében, illetőleg csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását kérte akként, hogy az ítéltábla az I. rendű felperesnek járó sérelemdíjat 15 000 000 Ft-ra, a II. rendű felperesnek járó 5 000 000 Ft-ra, a III. rendű felperes részére megítélt 3 000 000 Ft-ra, míg a IV. rendű felperest illető 1 000 000 Ft-ra szállítsa le.

[79] Jogorvoslati kérelmüket azzal indokolták, hogy a szülésnél megállapított késedelem nem róható az alperes terhére, mert a műtéti beavatkozásnál három szakorvosnak kellett jelen lennie, azonban csak ketten ügyeltek, emiatt a harmadik orvost be kellett hívni, ami a műtét elvégzésében idővesztést jelentett.

[80] Arra az esetre, ha az ítéltábla megállapítaná az alperes felelősségét az I. rendű felperes súlyos oxigénhiányos agykárosodásával összefüggő sérelmekért, arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság a mérlegelése alapjául szolgáló tényeket nem értékelte megfelelően, ezért túlzott, a bírói gyakorlattól eltérő sérelemdíjat határozott meg.

[81] Kifejtették, hogy a méh összehúzódásra képtelensége, a vérzéses szövödmény miatt szükséges volt a II. rendű felperes méhének eltávolítása. Ezzel összefüggésben hangsúlyozták: a szakértő nem tudta megállapítani, hogy mi okozta a méh izomfalának bevérzését és a hasüri vérzést, ezért megalapozatlan az az ítéleti megállapítás, amely szerint az alperes mulasztása miatt kellett végrehajtani a műtétet. Lényegesnek azt tartották – ahogy arra az elsőfokú bíróság is utalt ítéletében –, hogy a méh összehúzódásra képtelensége közvetlen életvesztést jelentett, ezért szükséges volt az eltávolítása. Véleményük szerint ennek a beavatkozásnak nem volt köze a szüléssel kapcsolatos késedelemhez. Kiemelték annak a szakvélemény szerinti legvalószínűbb okát, ami miatt a méheltávolítás nem volt elkerülhető. Ebből következően – okfejtésük szerint – az alperes nem tartozik felelősséggel a II. rendű felperes méhének eltávolításából származó sérelmekért, károkért.

[82] Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a többlet felnevelési költség járadék összegét a mindenkor évi inflációval növelten állapította meg. Rámutattak: ez a bírói gyakorlat számára ismeretlen, egyben társadalmi egyenlőtlenség alapja lehet, mert a munkáltatók a munkavállalók bérének meghatározásakor az inflációt nem automatikusan veszik figyelembe.

[83] A felperesek az alperes fellebbezésére és a beavatkozó csatlakozó fellebbezésére tett ellenkérelmükben az ezekkel érintett körben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

[84] Elsődlegesen arra hivatkoztak, hogy sem az alperes, sem a beavatkozó jogorvoslati kérelme nem felel meg a Pp. fellebbezés kötelező tartalmi elemeire vonatkozó szabályainak, mert nem tartalmazza a jogszabálysértések megjelölését.

[85] A felróhatóság és az okozati összefüggés kapcsán kifejtetteket illetően megjegyezték, hogy az alperes felróható magatartása bizonyított. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az egészségügyi dokumentáció és az ellátás hiányosságai miatt nem zárható ki a már korábban kezdődött magzati vérellátási zavar, aminek jelei is voltak. Ugyanezen mulasztások, valamint a dokumentáció ellentmondásossága folytán nem lehet megállapítani azt sem pontosan, hogy mely körülmények esnek az alperes terhére. A szakvélemény szerint azonban, ha az alperes megfelelően jár el, akkor a II. rendű felperesnek nagyobb esélye lett volna a II. rendű felperes méhének megmentésére.

[86] Érvelésük szerint az oxigénhiányos agykárosodással összefüggő sérelemdíj nem eltúlzott mértékű. Kérték figyelembe venni, hogy az alperes és a beavatkozó jogorvoslati kérelmükben úgy hivatkoztak a kialakult ítélkezési gyakorlatra, hogy nem jelölték meg az álláspontjukat alátámasztó konkrét határozatot, aminek következtében a fellebbezés, illetőleg a csatlakozó fellebbezés ebben a részében nem vizsgálható érdemben.

[87] Az alperesi beavatkozó fellebbezési ellenkérelme szerint a felperes fellebbezése megalapozatlan. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság az ügy egyedi szempontjait mérlegelve hozta meg a döntését.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[88] A felperesek fellebbezése részben alapos, az alperes fellebbezése és az alperesi beavatkozó csatlakozó fellebbezése alaptalan.

[89] Az ítéltábla a jogorvoslati kérelmeket elsődlegesen eljárásjogi szempontból vizsgálta.

[90] Ennek során megállapította, hogy nem vizsgálható érdemben az alperes fellebbezése és a beavatkozó csatlakozó fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének a többlet felnevelési költség inflációt követő rendelkezését kifogásoló részében, mert erre vonatkozóan határozott fellebbezési, illetve csatlakozó fellebbezési kérelmet nem terjesztettek elő. Nem jelölték meg, hogy az ítéltábla a kifogásolt rendelkezést mennyiben változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül, ezért jogorvoslati kérelmük ebben a részében nem felel meg a Pp. 371. § (1) bekezdés b) pontjában írtaknak.

[91] Az alperes a fellebbezésében elsődlegesen azzal érvelt, hogy a szülés időpontjában mutatózó késedelem neki nem róható fel az ügyeletben dolgozó szakorvosok létszáma miatt, a méh eltávolítását pedig összehúzóásra való képtelensége tette szükségessé. Ezzel valójában a sérelemdíj és kártérítés megfizetésére irányuló követelések jogalapjának hiányára hivatkozott, amivel teljes összhangban álló fellebbezési kérelmet azonban nem terjesztett elő: nem kérte e kereseti kérelmek elutasítását annak ellenére, hogy tévesnek tartotta az elsőfokú ítélet marasztaló rendelkezéseit. Az alperes jogorvoslati kérelmének célját – a beavatkozó csatlakozó fellebbezésével azonosan – az őt terhelő marasztalási összegek leszállításában jelölte meg.

[92] A másodfokú bíróságnak – a Pp. 110. § (3) bekezdésével összhangban – a fellebbező fél által előadott kérelmet tartalma szerint, a fellebbezés előterjesztésével elérni kívánt célnak megfelelően kell figyelembe vennie (hasonlóan: Kúria Pfv.20.666/2021/6., megjelent: BH2022. 156.). Miután az alperes, illetőleg az alperesi beavatkozó jogorvoslati kérelmei nem tartalmaztak határozott kérelmet [Pp. 371. § (1) bekezdés b) pont] az alperest sérelemdíj, valamint kártérítés megfizetésére kötelező rendelkezések olyan tartalmú megváltoztatására, hogy a másodfokú bíróság az ezekre irányuló keresetet utasítsa el, az ítéltábla az e körben kifejtett érvekkel csak annyiban foglalkozhatott, hogy ha a hivatkozások bármelyike megalapozott, az indokolja-e a sérelemdíj elsőfokú bíróság által megállapított mértékének a

leszállítását. Az alperes, valamint a beavatkozó jogorvoslattal elérni kívánt célja ugyanis – a petitum egyértelmű megfogalmazása szerint – kizárólag ez.

[93] Az ítéltábla egyetért a felperesek fellebbezésével annyiban, hogy az elsőfokú bíróság ítélete hiányos: rendelkező részében nem tartalmaz döntést a személyiségi jogsértések megállapítására irányuló kérelmeket illetően. Nem lehet ugyanis úgy tekinteni, hogy az elutasító rendelkezés a megállapítási keresetekre is vonatkozik, mivel az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása [103] bekezdésében több, a felperesek által személyiségi jogként nevesített jogsértés tényét megállapította. Ez az eljárási szabálysértés azonban nem indokolja az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, mert a másodfokú eljárásban lehetőség van a mulasztás orvoslására, amit a Pp. 383. § (3) bekezdése és 369. § (3) bekezdés e) pontja teremt meg. E jogszabályhelyek alapján a másodfokú bíróság felülbíráhatja az elsőfokú bíróság ítélete anyagi jognak való megfelelését, ennek keretében határozhat olyan kérdésben is, amelyben az elsőfokú bíróság nem határozott.

[94] A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben ugyanakkor tévesen hivatkoztak arra, hogy a konkrét jogszabálysértés megjelölése a fellebbezés kötelező tartalmi eleme. A Pp. jelenleg hatályos 371. § (1) bekezdését a 2020. évi CXIX.törvény módosította, 2021. január 1-jével hatályon kívül helyezve a c) pontot, amely úgy fogalmazott, hogy a fellebbezésben fel kell tüntetni az anyagi vagy eljárási jogszabálysértést, jogszabályhely megjelölésével, kivéve, ha a felülbírálati jogkör gyakorlásának nem feltétele a jogszabálysértés. A módosítás óta a fellebbezéssel szembeni elvárások némiképp változtak, enyhültek. Így meg kell ugyan jelölni a fellebbezés alapját képező anyagi vagy eljárási jogszabálysértést, de már nem szükséges ezt konkrét jogszabályhely megjelölésével megtenni. A fellebbezési ellenkérelemben hivatkozott 20. számú, az új Pp. jogértelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testületi állásfoglalás még a jogszabály módosítás előtt kelt, így a megváltozott rendelkezéseket illetően nem lehet irányadónak tekinteni.

[95] Anyagi jogi szempontból vizsgálva a fellebbezési, csatlakozó fellebbezési hivatkozásokat, a következő megállapítások tehetők:

[96] A II. rendű felperes és az alperes között egészségügyi szolgáltatás nyújtására irányuló, jogszabályban nem nevesített, ún. kezelési szerződés jött létre. A kezelési szerződés megbízási jellegű gondossági kötelelem: az egészségügyi szolgáltató a beteg gyógykezelését az egészségügyi ellátásban résztvevőktől elvárható gondossággal, a szakmai, etikai szabályok, irányelvek betartásával, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) kezelési, ellátási tevékenységet meghatározó szabályai szerint vállalja. A szerződés tartalmára irányadók a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szerződési jogi általános szabályai, továbbá – a felek közötti megállapodás egyedi sajátosságaitól függően – a megbízási típusú szerződés különös részi szabályai. A szerződéses jogviszony tartalmát kitöltik egyfelől az Eütv. rendelkezései, továbbá az orvosi, szakmai, etikai szabályok, irányelvek, valamint az írott, vagy íratlan szakmai szokások (protokoll). A szerződés tartalmát adó bármely kötelezettség szerződésszerű teljesítésének elmaradása a szerződés megszegését jelenti (Ptk. 6:137. §), vagyis ha az egészségügyi szolgáltató a beteg egészségi állapotának kedvező irányú változása érdekében nem az általában elvárható gondos magatartást tanúsítja.

[97] Lényeges azonban, hogy az Eütv. 244. §-a alapján az egészségügyi szolgáltatás keretében végzett ellátás során okozott károkért a Ptk-nak a szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni. Ez jelen esetben tartalmilag azt jelenti, hogy az alperes egészségügyi szolgáltató – ha a kártérítés törvényi feltételei egyébként fennállnak – a felróhatósága hiányának bizonyításával mentesülhet a kártérítési kötelezettsége alól. A felróhatóság hiánya az elvárható gondos eljárást jelenti.

[98] Az elvárható gondosság jogi kategória, aminek minősítése bírói, és nem szakértői feladat (hasonlóan: Legfelsőbb Bíróság Gf.II.31779/1986., megjelent: BH1987. 411.), amelyhez a szakvélemény az orvosszakmai kérdésekben alapot szolgáltat. Ugyancsak a bíróság feladata a polgári jogi felelősség egyes elemeinek bizonyítottaságáról állást foglalni.

[99] A kifejtetteken felül az alperes kötelezettsége az egészségügyi dokumentáció Eütv. 136. § (1) és (3) bekezdésének megfelelő vezetése. Ennek alapján a dokumentációban fel kell tüntetni – többek között – a kórtörténetet, az elvégzett beavatkozások idejét és eredményét, valamint minden egyéb adatot, tényt, amely a beteg gyógyulására befolyással lehet. Önmagában a dokumentáció szabálytalan vezetése, az ebben megnyilvánuló felróható magatartás nem eredményezi az alperes kártérítési felelősségét. Ennek eljárásjogi jogkövetkezménye az, hogy a felróhatóság kapcsán lényeges tény bizonyíthatatlanságát az egészségügyi szolgáltató terhére kell értékelni.

[100] A bírói gyakorlat szerint az egészségügyi szolgáltatók ellen indított kártérítési, sérelemdíj megfizetése iránti perekben a felpereseknek elegendő azt bizonyítani, hogy az állított egészségkárosodás az alperes által nyújtott ellátás során, azzal okozati összefüggésben következett be. Ez azt jelenti, hogy ha van kezelési hiba, az egészségügyi szolgáltató csak annak bizonyításával mentesülhet a felelősség alól, hogy a hiba nélkül sem maradt volna esély a gyógyulásra (hasonlóan: Kúria Pfv.III.22.375/2016/6.).

[101] A perbeli esetben fontos rámutatni arra is, hogy az esély csökkenése, elvesztése csak akkor lehet alapja kártérítési felelősségnek, ha az a károkozó magatartás kifejtésekor reálisan fennállt (Kúria Pfv.III.22.587/2017/8.). Ennek kapcsán az kap szerepet, hogy a reális esély jogi tartalmát abszolút módon meghatározni nem lehet, annak mércéje nincs, de az adott tényállás mellett a bíróság meghatározhatja, hogy mikor veszett el az orvos hibájából olyan esély, amely akár a mértéke, akár a tartalma miatt kártérítési felelősséget keletkeztet (Kúria Pfv.III.20.381/205/4., Kúria Pfv.III.21.396/2021/7., megjelent: BH2022. 262.).

[102] Ha a kezelés során, azzal okozati összefüggésben sérül a beteg valamely személyiségi joga, akkor a Ptk. 2:51. § (1) bekezdésében, 2:52. §-ában és 2:53. §-ában írt jogkövetkezmények alkalmazását igényelheti. Így egyebek mellett – ahogy az jelen esetben is történt – kérheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását, sérelemdíjat követelhet az őt ért nemvagyoni sérelemért, és a jogellenesen okozott károkért való felelősség szabályai szerint követelheti a jogsértőtől kárának megtérítését.

[103] Az ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság az igazságügyi orvosszakértői vélemény megállapításait helytállóan értelmezte. Az egészségügyi dokumentáció hiányosságának, ellentmondásosságának, az Eütv.-t sértő voltának az az eljárásjogi jogkövetkezménye, hogy az alperes a felróhatóság kapcsán lényeges tényeket nem tudott bizonyítani. Ilyen tény a vérnyomás- és a pulzusszám mérés kellő gyakoriságú megtörténte. Az elsőfokú bíróság helyesen tulajdonított ebből a szempontból döntő jelentőséget a dokumentációs kötelezettségek megsértésének.

[104] Abban a kérdésben egyértelműen foglalt állást a szakértő, hogy ha az alperes a II. rendű felperest az elvárhatósági mércének megfelelő gondossággal látja el, a császármetszést 50 perccel korábban elvégzi, akkor reális esély lett volna arra, hogy az I. rendű felperes egészségesen születik. A II. rendű felperes méheltávolítását illetően pedig annak tulajdonított meghatározó szerepet, hogy a kórfolyamat elindítóját, a vérzésforrást a dokumentáció ellentmondásossága miatt nem lehetett meghatározni, ezért az sem volt megállapítható, hogy lett volna-e esély a méheltávolítás elkerülésére. Mindezeket az alperesnek kellett a felelősség alóli sikeres kimentéshez bizonyítani, aminek nem tudott eleget tenni, ennek hiányában viszont a felelősség alól nem mentesülhet. A szakértőnek a méhfali bevérzések legvalószínűbb okát illető elméleti feltételezése kimentés alapja nem lehet. Az ok bizonytalansága és az ebből eredő további – fokozott – bizonytalanságok az alperes terhére

esnek, amik következtében nem lehet abban a kérdésben sem egyértelműen állást foglalni, hogy a II. rendű felperesnek korábban elvégzett császármetszés esetén lett volna-e reális esélye a méheltávolítás elkerülésére. Miután az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a terhére rótt kezelési hibák nélkül sem maradt volna esély az I. rendű felperes egészségesen történő megszületésére, illetőleg a II. rendű felperes méhének megtartására, az ezekkel összefüggő felelősség alól nem mentesülhet (hasonlóan: Kúria Pfv.III.21.396/2021/7., megjelent: BH2022. 262. I.).

[105] Az ítéltábla álláspontja szerint a megfelelő szakorvosi létszám biztosítása az alperes kötelezettsége, a munkaszervezés körébe eső kérdés, ezért a harmadik szakorvos behívása miatti idővesztés sem lehet kimentés alapja.

[106] Ha az egészségügyi szolgáltató felróható mulasztása folytán veszítette el az I. rendű felperes az egészséges állapotban való megszületés, a II. rendű felperes pedig a méheltávolítás elkerülésének esélyét, akkor az alperes felelőssége az így kialakult állapotért, a bekövetkezett hátrányos eredményért áll fenn (hasonlóan: Kúria Pfv.20.730/2021/4., megjelent: BH2022. 154.), amellyel különböző személyiségi jogsértések is megvalósultak. A szakvélemény megállapításaira támaszkodva levonható az a jogi következtetés, hogy sérült az I. és II. rendű felperesek testi épséghez, egészséghez fűződő joga, a II. és III. rendű felperesek önrendelkezési joga, valamint az I-IV. rendű felperesek családi élethez fűződő joga. A felperesek által a fellebbezésükben felsorolt jogok valójában e személyiségi jogok egyes részterületei, részjogosítványai, így bár a személyiségi jogok folyamatosan változnak, körük bővül, a perbeli esetben mégsem indokolt azok fellebbezési kérelem szerinti szélesítése. Az ítéltábla álláspontja az, hogy az egészséges személyiségfejlődéshez és a kiszolgáltatott helyzet elkerüléséhez való jog a testi épséghez, egészséghez való jog részjogosítványa; a harmonikus, kiegyensúlyozott és háborítatlan családi (magán) élethez, (családban éléshez) való jog, az egészséges családban éléshez való jog, valamint az egészséges gyermek felneveléséhez való jog pedig a családi élethez fűződő jog része. A II-III. rendű felperesek önrendelkezési joga azzal sérült, hogy a méheltávolítás következtében a jövőben nem dönthetnek közös gyermek vállalásáról.

[107] Az ítéltábla azonban aaptalannak találta a felperesek fellebbezését az I. rendű felperes emberi méltóságának megsértése kapcsán. Az emberi méltósághoz való jog [Ptk. 2:42. § (2) bekezdés] a személyiségvédelem szubszidiárius "anyajoga": minden személyiségi jog ebből vezethető le, mivel az az ember személyiségét alkotó lényegi tulajdonságok és ismérvek összessége. Éppen emiatt az emberi méltóság sérelme miatti személyiségvédelemre csak egyéb, nevesíthető jog hiányában kerülhet sor, és akkor is kizárólag akkor, ha a személyiséget ebben a vonatkozásban éri "támadás" (hasonlóan: Kúria Pfv.IV.20.509/2007., megjelent: BH2008. 12., Kúria Pfv.21.193/2021/9.). Az emberi méltóság megsértése akkor valósul meg, ha a személyt emberi mivoltában megalázzák, méltatlan, vagy hátrányos helyzetbe sodorják (Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.22.084/1996., megjelent: EBH1999. 15.). Jelen esetben az ítéltábla egyéb személyiségi jogsértések megtörténtét állapította meg, a szubszidiárius jog megsértése nem merülhetett fel.

[108] A konkrét tényálláshoz igazodó, a felperesek által megjelölt jogsértésektől eltérő személyiségi jogsértések megállapításának eljárásjogi akadálya sem volt, a kérelemhez kötöttség elve ebben a vonatkozásban nem érvényesült (hasonlóan: Kúria Pfv.IV.20.168/2017/7., BDT2020. 4181.).

[109] Miután a szakvélemény alapján a fentiek szerint megállapítható, hogy az alperes a II. rendű felperes kezelése során nem a szakmai zsinórmértéknek megfelelő gondossággal járt el, amelynek eredményeként sérültek a felperesek felsorolt személyiségi jogai, a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján megalapozottan kérték a jogsértés megtörténtének bírósági

megállapítását mint objektív szankció alkalmazását, ezért az ítéltábla ebben a részében megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét.

[110] A személyiségi jogsértés lehetséges további jogkövetkezménye a sérelemdíjban való marasztalás [Ptk. 2:52. § (1) bekezdés]. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. Ez a szabályozás mentesíti a felpereseket a hátrány bizonyításának eljárásjogi kötelezettsége alól, de nemvagyoni sérelem hiányában nem teszi lehetővé a sérelemdíj követelését. Az általános deliktuális kártérítési felelősség körébe tartozó sérelemdíj iránti igény esetén a személyiségi jogot sértő személy akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható [Ptk. 1:4 § (1) bekezdés], vagyis úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az alperes kimentése a fentiek szerint nem vezetett eredményre, ugyanakkor a felperesek a megvalósult jogsértések tényén kívül további hátrányok bekövetkeztét is bizonyították.

[111] A Ptk. sérelemdíj megítéléséhez, összegszerűsége meghatározásához az eset összes körülményének mérlegelését írja elő. Kiemeli ezek közt a jogsértés súlyát, ismétlődő jellegét, a felróhatóság mértékét, valamint a jogsértésnek a sértettre és a környezetre gyakorolt hatását [Ptk. 2:52. § (3) bekezdés]. Mindezek mellett a bíróság egyéb szempontokat is értékelhet. A mérlegelés során értelemszerűen szerepet kap a megvalósult személyiségi jogsértések száma, mibenléte is. Az összeg meghatározásánál szem előtt kell tartani azt is, hogy a sérelemdíj egyik funkciója az okozott immateriális hátrány kompenzációja anyagi kárpótlással, másrésről magánjogi büntetés szerepe van a hasonló jogsértések megelőzése érdekében (hasonlóan: Pfv.20.464/2018/8., megjelent: BH2019. 268). Ki kell azonban emelni, hogy a polgári jogalkalmazásban nem válhat elsődlegessé az pönális cél, az nem kaphat hangsúlyosabb szerepet az egyéb értékelendő körülményeknél. Ez egyben azt is jelenti, hogy pusztán emiatt – szemben a felperesi fellebbezésben írtakkal – nem indokolt automatikusan emelni a sérelemdíj összegét a régi Ptk. (1959. évi IV. törvény) hatálya alá tartozó ügyekben megítélt nemvagyoni kártérítésekhez képest. Csupán megjegyzi az ítéltábla, hogy már a régi Ptk. hatálya alatt is figyelembe vették a bíróságok egyes esetekben a visszatartó erő érvényesítésének célját, ezzel büntető funkciót adva a nemvagyoni kártérítésnek. Valójában ezt emelte a jogalkotó törvényi szintre a Ptk-ban.

[112] Az ítéltábla meglátása szerint az elsőfokú bíróság helyesen mérlegelte az I. rendű felperest ért sérelmeket, súlyos hátrányokat, az alperes felróhatóságának fokát, a visszatartó célzatot és a bírói gyakorlattal összhangban határozta meg az őt megillető sérelemdíjat. Figyelemmel volt a jogsértéskor fennállt ár- és értékviszonyokra is, ezért nem volt indok a javára megállapított sérelemdíj módosítására.

[113] Ugyanakkor az ítéltábla arra az álláspontra helyezkedett, hogy az elsőfokú bíróság a II. és III. rendű felpereseknek járó sérelemdíj mértékének meghatározásakor figyelembe vett szempontokat nem értékelte kellő súllyal, következésképpen indokolt a meghatározott összegek felemelése.

[114] Az I. rendű felperes egészségi állapota, sérülten való megszületése kapcsán mindkét szülő ugyanazt a hátrányt szenvedte el. Arra nem merült fel adat, hogy a II. rendű felperest ez lényegesen súlyosabban érintette volna, mint a III. rendű felperest. Az I. rendű felperes körüli feladatok ellátása az egymás közti feladatmegosztás eredménye, amelynek alapján – arra tekintettel, hogy ebből a II. rendű felperes többet vállal – kártérítésben, költségpótlásban részesül. A mérlegelés során annak a súlyos tehernek van döntő jelentősége, amellyel a szülőknek a gyermekük betegsége miatt életük végéig élniük kell. A szülők érzelmi életét nemcsak átmenetileg érintette negatívan az I. rendű felperes betegsége, hiszen mindennap

szembesülniük kell az ő állapotával és annak napi szintű következményeivel. Életvitelüket át kellett szervezniük, az ő igényeihez kellett igazodniuk. A II. rendű felperes esetében pedig a sérelemdíj fokozott emelését indokolja, hogy méheltávolításával visszafordíthatatlanul sérült a testi épséghez és egészséghez fűződő joga is, újabb gyermeket szülni nem tud. Nem hagyható figyelmen kívül az a köztudomású tény sem, hogy a méh kivétele a női szervezet hormonháztartását jelentősen felborítja, amely mindennapi zavaró tüneteket is produkálhat. Mindezeket súlyozottan figyelembe véve az ítéltábla indokoltnak tartotta a II. rendű felperesnek járó sérelemdíj felemelését 12 000 000 Ft-ra, míg a III. rendű felperesnek járó 9 000 000 Ft-ra. Az összeg emelésénél figyelembe vette a bírói gyakorlatot is (hasonlóan: Kúria Pfv.20.894/2016/3.).

[115] Arányosnak találta azonban az ítéltábla a IV. rendű felperes részére az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíjat. Az ő esetében helyesen mérlegelt: a szülőknek kevesebb ideje jut arra, hogy vele foglalkozzanak, és mindennapi életét befolyásolja az I. rendű felperes állapota. Azzal pedig, hogy édesanyja méhét eltávolították, elvesztette az esélyét arra, hogy a jövőben egészséges testvére születhessen.

[116] A felperesek vagyoni kárainak megtérítésével kapcsolatos fellebbezését illetően az ítéltábla álláspontja a következő:

[117] Egyetért az ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban, hogy az ugyanazon időtartamban elvégzett többletápolás, -gondozás, -felügyelet kétszeres értékelését jelenti, ha a jövedelemkiesés megtérítésével már kompenzált időtartammal nem csökkenti a bíróság az e költségtérítés alapját képező időtartamot. A teljes kártérítés elve alapján a károsultat olyan - nem kedvezőbb - helyzetbe kell hozni, amilyenben a károkozás nélkül lenne. Ennek érdekében a károkozás folytán előálló vagyongyarapodást a kártérítési igényből le kell vonni, ezzel érvényesíti a bírói gyakorlat a káronszerzés tilalmát, azaz így kerülhető el a károsult jogalap nélküli gazdagodása. Ahhoz azonban, hogy az előnyök levonásra kerülhessenek, bizonyos feltételek szükségesek, amelyek miatt az egyes esetek egyenkénti vizsgálata indokolt. Az előnyök levonásának főszabálya érvényesül általában a kár által közvetlenül érintett vagyontárgy maradvényértéke, valamint a kár ténye folytán előállt megtakarítások, szükségtelenné vált kiadások körében. Annak eldöntésénél, hogy melyek azok az előnyök, amelyek esetében a káronszerzés tilalma folytán a levonást eszközölni kell, a kiindulási pont az, hogy a káronszerzés tilalmát – többek között – a jogalap nélküli gazdagodás szabályából vezethetjük le.

[118] A jövedelempótló és a költségpótló járadék ténybeli és jogi alapjai eltérnek egymástól, ami azonban nem jelenti azt, hogy a járadékigények összegének számításakor az idő- és ténybeli összefüggések teljesen figyelmen kívül maradhatnak.

[119] A jövedelempótló járadék a kiesett jövedelmet, a költségpótló járadék pedig a pénzbeli kiadást kompenzálja. Ha ez a kiadás nem tárgyi eszköz, hanem humánerő-, azaz munkaerő-ráfordítás vásárlásának költsége, a kieső munkaerő, vagy a többletmunkaerő megfizetésének anyagi fedezetétül szolgál. A kieső munkaerő a károsult által korábban végzett, de a káresemény miatt már nem ellátható tevékenység pótlására, a többletmunkaerő pedig a korábban nem végzett, de a káresemény miatt többletként felmerülő tevékenységre fordított munkaerőt jelenti.

[120] A II. rendű felperes az I. rendű felperes születését megelőzően teljes munkaidőben foglalkoztatott volt, munkanapokon 8 órában végzett jövedelemszerző tevékenységet. Gyermekke állapotára tekintettel 2017 folyamán úgy ment vissza dolgozni, hogy csupán napi 6 órás munkavégzést vállalt. A fennmaradó két órában a többletgondozási, -ápolási feladatokat végzi. Ha a II. rendű felperes nem maga látná el az I. rendű felperes egészségi állapotából adódó feladatokat, hanem azt díjazás ellenében más személlyel végeztetné el, ez a díjazás a feladatot elvégző személy számára jövedelmet jelentene, a II. rendű felperesnél pedig

pénzbeli kiadásként jelentkezne. Ebben az esetben a II. rendű felperes a munkaerejét és idejét a korábbi jövedelemszerző tevékenységére fordíthatná és munkabére jelentene számára bevételt, gyermekének ápolása-gondozása viszont pénzbeli kiadásként jelentkezne, amellyel többlet-munkaerőt vásárol. Tehát ha az I. rendű felperes egészségesen jött volna a világra, akkor a II. rendű felperes csak munkabér jövedelemhez jutna, és nem kellene többletként gondoskodnia gyermekének egészségi állapotából eredő szükségleteinek ellátásáról. Abban az esetben, ha harmadik személlyel végeztetné el a gyermeke körüli teendőket, akkor ugyancsak kizárólag munkabér jövedelemhez jutna, ami mellett az adott időszakban nem végezne ápolási-gondozási tevékenységet, az emiatt felmerülő kiadásait kompenzálnák a költségpótló járadékok.

[121] A II. rendű felperes azonban a kieső munkaidejében maga vállalta az I. rendű felperes ellátását. Ennek ellentételezéseként az elsőfokú bíróság a részére jövedelempótló járadékot állapított meg. Ha emellett költségpótló járadékot is érvényesítene, többletmunkaerő- és többletmunkaidő-ráfordítás nélkül kétszeres pénzbeli bevételhez jutna, ami káronszerzésnek minősülne (Kúria Pfv.III.20.955/2019/8.). Mindezen körülményeket az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe, érveivel az ítéltábla maradéktalanul egyetért. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen számította az egyes időszakokra vetítve a II. rendű felperes által nyújtott többletápolás, -gondozás napi időszükségletét is, amelyben a munkaviszonyával érintett időszakra figyelembe vette azt is, hogy hétvégén azzal összefüggésben munkát nem végez. Ennek megfelelően tett különbséget a munkanapok és a hétvégék között.

[122] Egyetért azonban az ítéltábla a felperesek fellebbezésével abban, hogy indokolt a (K.) Bt. árának alapulvétele a többletápolás, -gondozás költségeinek számításánál. Ugyanakkor abban téves a felperesi álláspont, hogy a bíróságok számára e gazdasági társaság megszabott tarifáinak figyelembevételére kötelező. Az olyan kártérítési összegről, amely tényleges kiadásként nem merült fel, így egzakt módon nem meghatározható, az eset összes körülményének, sajátosságának figyelembevételével kell mérlegelés útján döntenie (Kúria Pfv.20.737/2019/4.). Jelen esetben kétségtelen, hogy a szakértő nem szakápolói feladatként írta le az I. rendű felperes ellátását, mégsem lehet figyelmen kívül hagyni epilepsziás rohamait és azt, hogy még alvás közben is szükséges a mozgásában segíteni, továbbá etetni, itatni, pelenkázni kell. Ezek a feladatok bárkire nem bízhatók. Lényeges az is, hogy a (K.) Bt. a honlapján közzétettek szerint nem csupán a szakápolást, hanem a gondozási feladatokat is az árlistáján szereplő díj ellenében látja el, amely országosan a legalacsonyabb. A hozzátartozó által végzett gondozási tevékenység ellentételezésében pedig nem indokolt különbséget tenni az ország különböző részei között a bérviszonyok alapján sem, mert nem a hozzátartozó gondozási tevékenységének más munkaerővel való pótlásáról van szó, hanem minden esetben ugyanazon típusú feladatok ellátásáról a családtagok által.

[123] Az elsőfokú eljárásban 62. sorszámon csatolt árlista és az alperes másodfokú eljárásbeli tárgyalási nyilatkozata alapján az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság által figyelembe vett összegek és a (K.) Házi Betegápoló Szolgálat árának a bírói gyakorlat által figyelembe vehető 75 %-a között a különbség ez utóbbi javára tolódik el azzal, ezek mintegy 1/3 mértékkel magasabbak. Erre tekintettel az ítéltábla 1/3-ával felemelte mind a lejárt, mind a jövőben esedékes többletápolás, -gondozás költségeit, kerekítve azokat. Így összességében az elsőfokú ítélet [123] bekezdésében az I. rendű felperes 5 éves koráig meghatározott, összesen 3 064 454 Ft költségpótlást 4 075 700 Ft-ra, a [124] bekezdésben írt 3 050 582,5 Ft összeget, ami az I. rendű felperes 5 éves korától 2022. február 28-ig számított lejárt járadék, 4 057 270 Ft-ra módosította. Az ezen a címen megállapított havi 240 730 Ft járadékot pedig 320 170 Ft-ra emelte fel.

[124] A háztartási kisegítő költsége kapcsán az ítéltábla maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletében írtakkal. Az elsőfokú bíróság teljeskörűen mérlegelte a releváns

körülményeket a háztartási kisegítés időszükséglete körében, és mérlegelése nem okszerűtlen annak összege meghatározásánál sem.

[125] Az ítéltábla abban is osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy ezt a költségelemet nettó értéken kell számítani. Téves az az okfejtés, amit a felperesek fellebbezésében ezzel összefüggésben szerepel. A kártérítés kompenzációs céljából adódóan mindig a károsult oldaláról kell vizsgálni és meghatározni a megtérítendő kár mértékét. Így ha valamely tevékenységet pénzbeli ellenszolgáltatásért végeztet el, a megtérítendő összeg azonos az ellenszolgáltatással: a ténylegesen igazolt vagyoni hátránynak, annak az összegnek a megfizetésére köteles a károkozó, amit a károsult szerződés alapján a harmadik személynek fizet. Ilyen esetben indokolt a bruttó összeg alapulvétele, hiszen a károsult oldalán ez adja a vagyonszökkenést. Meg kell különböztetni ettől azt az esetet, amikor a tevékenységet a károsult maga végzi. Ezzel egy tekintet alá esik az is, ha azt mással (pl. a hozzátartozójával) ingyenesen végezteti. Ez esetben csak nettó összegű ellentételezés lehet a kártérítés alapja. Ennek indoka az ingyenes, nem piaci alapú munkavégzés és az, hogy a kártérítésként kapott összeget sem adó, sem járulékok nem terhelik, így a bruttó és a nettó összeg közti különbség jogosulatlan előnyként jelentkezne nála. Tényleges kára ugyanis a saját, vagy a hozzátartozója tevékenysége, az arra fordított idő, energia. Nem illelné végső soron a nettó összegnél több akkor sem, ha nem munkaviszony, hanem más jogviszony alapján járna el, csak ez esetben a terhek befizetéséről maga gondoskodna (Kúria Pfv.III.21.752/2018/5.).

[126] A kifejtettetekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – annak nem fellebbezett részét nem érintve – a Pp. 383. § (2) bekezdésének alkalmazásával részben megváltoztatta és a marasztalási összegeket a rendelkező részben írtak szerint felemelte, míg egyebekben helybenhagyta azt. A többletápolás, -gondozás, -felügyelet megemelt költségtérítése a többlet felnevelési költség részeként került elszámolásra.

[127] Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása következtében a felperesek pernyertességének aránya az elsőfokú eljárásban 60 %, míg az alperesé 40 %.

[128] Miután a pernyertesség-pervesztesség aránya az elsőfokú bíróság által számíthatóhoz képest jelentősen nem módosult, az ítéltábla az elsőfokú bíróság perköltség tárgyában hozott rendelkezését helybenhagyta. A felek pernyertességi-pervesztességi arányához mérten számította az illetékviselésre vonatkozó rendelkezést, figyelembe véve, hogy az I. rendű felperes személyes költségmentesség kedvezményében részesült, az alperes pedig személyes illetékmentes [Pp. 102. § (1) bekezdés, 95. § (1) bekezdés c) pontja, 96. § (1) bekezdés b) pontja, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. (továbbiakban: Itv.) 4. § (1) bekezdés, 5. § (1) bekezdés c) pontja].

[129] A másodfokú eljárásban a felperesek és az alperes egyaránt perköltség megtérítését kérték. A felperesek 810 000 Ft ügyvédi munkadíjat, valamint 50 000 Ft utazási költségtérítést igényeltek, míg az alperes a bírósági eljárásban megállapítható költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendeletre utalással kérte költségének megállapítását. Az ítéltábla ennek figyelembevételével a másodfokú eljárásban mutatkozó pernyertesség-pervesztesség aránya alapján határozott a különbözeti perköltség megfizetéséről a Pp. 82. § (2) bekezdése szerint.

[130] A felek és a beavatkozó előzetesen nem rótták le a fellebbezésükhöz, illetőleg csatlakozó fellebbezésükhöz kapcsolódó eljárási illetéket, figyelemmel arra, hogy az eljárás az Itv. 62. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyi illetékfeljegyzési jogos. Az ítéltábla a másodfokú pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelően döntött a II-IV. rendű felperesek, valamint az alperesi beavatkozó illetékfizetési kötelezettségéről a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján. Ennek során figyelembe vette, hogy a fellebbezés illetéke az Itv. 46. § (1) bekezdése értelmében 8 %, míg a csatlakozó fellebbezés illetéke ugyanezen szakasz (4) bekezdése szerint annak fele. A személyes költségmentesség kedvezményében részesült I.

rendű felperes és a személyes illetékmentes alperes másodfokú eljárásbeli pervesztességével arányos le nem rótt fellebbezési eljárási illetékről a Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontja és 96. § (1) bekezdés b) pontja alkalmazásával döntött.

[131] A fellebbezési jogról tájékoztatás a Pp. 365. § (2) bekezdésén alapul.

Szeged, 2022. október 26.

Dr. Kiss Gabriella sk.
Erzsébet sk.

a tanács elnöke

Dr. Béri András sk.

előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó

táblabíró

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.122/2022/17.

A felperesek:

(I. r. felperes neve) ((felperesek lakcíme).) I. rendű,
(II. r. felperes neve) ((felperesek lakcíme).) II. rendű,
(III. r. felperes neve) ((felperesek lakcíme).) III. rendű,
(IV. r. felperes neve) ((felperesek lakcíme).) IV. rendű

A felperesek meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Csernus Sándor ügyvéd és Dr. Varga-Orvos Zoltán ügyvéd ((cím).)

Az alperes:

(megye neve) Kórház ((alperes címe).)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Szabó Ákos ügyvéd (ügyvéd címe).)

Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozó:

(X) Zrt. ((beavatkozó címe).)

A beavatkozó meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Kocsisné dr. Gyuris Ilona ügyvéd ((címe).)

A per tárgya:

kártérítés és sérelemdíj megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és a megfellebbezett határozatának a száma:

Kecskeméti Törvényszék 8.P.21.394/2020/84.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

I-IV. rendű felperes, 8.P.21.394/2020/89.,
alperes, 8.P.21.394/2020/88.

KIJAVÍTÓ VÉGZÉS

Az ítéltábla a Pf.II.20.122/2022/13. sorszámú ítélete rendelkező részének harmadik bekezdését az alábbiak szerint javítja ki:

A II. rendű felperesnek járó sérelemdíj összegét 12 000 000 (tizenkettőmillió) Ft-ra, a *III. rendű felperesnek* járó 9 000 000 (kilencmillió) Ft-ra és ezek elsőfokú ítélet szerinti tartamú és mértékű késedelmi kamatára felel meg.

A kijavító végzés ellen a kézbesítéstől számított 15 (tizenöt) napon belül a Kúriához címzett, az ítéltáblánál elektronikusan benyújtandó fellebbezésnek van helye.

Indokolás

[1] Az ítéltábla a Pf.13. számú jogerős ítélet írásba foglalását és kézbesítését követően észlelte, hogy a rendelkező rész harmadik bekezdése elírást tartalmaz: abban a III. rendű felperes helyett I. rendű felperes szerepel, holott a másodfokú bíróság - ahogyan az az indokolás [113] - [114] bekezdéseiből is látható - a III. rendű felperesnek járó sérelemdíjat emelte fel 7 000 000 Ft-ról 9 000 000 Ft-ra. Erre tekintettel a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (a továbbiakban: Pp.) 364. §-a folytán irányadó 352. § (1) bekezdése alapján rendelkezett annak kijavításáról.

[2] A fellebbezési jogról szóló tájékoztatás a Pp. 352. § (4) bekezdés a) pontján alapul.

Szeged, 2022. november 2.

Dr. Kiss Gabriella sk.
a tanács elnöke

Dr. Béri András sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró

V É G Z É S -I.:

Az ítéltábla megállapítja, hogy a
17. számú kijavító végzés 2022.
november 19. napján **jogerős**.

Szeged, 2022. november 21.

Dr. Kiss Gabriella sk.
tanácselnök